

Aktív nyugdíjasok Szátok kulturális életéért

Nógrád megye nyugati régiójában, a Börzsöny és a Cserhát találkozásánál fekszik Szátok, ez a mindössze nagyjából 600 lelket számláló falu. Az idevezető út alatt festői szépségű tájban gyönyörködhetünk, a települést kisebb-nagyobb dombok veszik körül. Ez a látvány tárult elém is, amikor közösségi koordinátorként először érkeztem Szátokra, ahol Szabó Izabella közösségi munkás és Dóbiás Tibor polgármester fogadtak. Rendkívüli lelkesedést és tenni akarást sugároztak, nem volt kétséges, hogy a III. Kulturális Közfoglalkoztatás Program kínálta lehetőségeket jól ki tudják használni.

Már az első beszélgetésünk alkalmával kiderült, hogy Szátok sajnos azon települések közé tartozik, amelynek a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális adottságai nem a legjobbak. A faluban magas az alulképzettek és munkanélküliek száma, a település lakosságának összetételében jelentős részt kap a roma kisebbség. A lakosok azonban összetartóak: beszélgetőtársaim büszkén meséltek azokról a közösségekről, akik igyekeznek a község hírnevét öregbíteni. Szóba került a helyi tűzoltó csapat, a labdarúgó egyesület, a segítőkész és tenni akaró asszonyok és férfiak köre, akik a falunapok lebonyolításában is közreműködnek. Szátok településen a III. Kulturális Közfoglalkoztatási Program tétje többek között az volt, hogy ezeket a „mikroközösségeket” sikerüljön összefogni és továbbvinni, megtalálni a megfelelő kommunikációs csatornákat, amelyek-

kel a még kívülálló emberek is bevonhatók a közösségi életbe.

A program alatt folyamatosan figyelemmel kísértem Izabella munkáját és partnerszervezetének, a helyi Önkormányzatnak támogató hozzáállását. Minden alkalommal megcsodáltam, hogy milyen céltudatosan és elhivatottsággal végzik a közösség építését és újraépítését.

Eltelt egy év, és úgy gondoltuk, számot vetünk azzal, hogy milyen változások történtek ezalatt Szátokon. Ezúttal azonban nemcsak Izabella és a polgármester úr vártak, hanem a helyi nyugdíjasklub is, amely a Kulturális Közfoglalkoztatási Programnak köszönhetően megalakult és továbbformálódott. Egy tartalmas, jó hangulatú, népdalokkal tarkított beszélgetés vette kezdetét. Ha csak kevés időt is töltöttem el velük, de mégis befogadtak ebbe a közösségbe és Izabellával való beszélgetésem alatt sikerült egy átfogó képet kapnom arról, mi is táplálja ezt a 16 főből álló klubot.

Kovács Csilla: Különösen nagy élmény, ha testközelből láthatjuk egy ilyen közösség újjáélesztését és azokat az embereket, akiknek ez utat nyit ilyen kis községben is a közösségi életre, a közösséghez tartozásra. Kiben fogalmazódott meg a nyugdíjasklub létrehozása? Hogyan indult útnak ez a kezdeményezés?

Szabó Izabella: A jelenlegi polgármesterünk, Dóbiás Tibor egy lakossági fórumot szervezett, amelynek az volt a témája, hogy hogyan is lehetne fellendíteni a falu közösségi életét. Eb-

ben a főbb szempontok voltak, hogy felmérjék a falu összetételét, illetve hogy milyen igényeik lennének az itt élőknek. A többféle ötlet között itt fogalmazódott meg először – Babicz Ottó felvetése alapján – a nyugdíjasklub létrehozása. Következő lépésként a nyugdíjas lakosság körében felmérték közvélemény-kutatással, személyes beszélgetés alapján, hogy ki az, aki részt szeretne venni a klubban. Nagy lelkesedéssel indult, sok jelentkező volt. Így 2015 januárjában megalakult a Szátoki Nyugdíjas Klub. Megválasztották a vezetőket: Balcsik Istvánnét, Kaliczkáné Erzsikét, Boskó Ferencné. A pénztáros tisztséget is betöltötték, meghatározták a tagdíj összegét. Elindult a kezdetben kéthetenkénti összejövetelek láncolata. Majd megkezdődött a Nemzeti Műve-

lódési Intézet Kulturális Közfoglalkoztatási Programja, melyre Szátok Község Önkormányzata is sikeresen pályázott, így április 22-től közösségi munkásként végeztem a településen feladataimat.

K. CS.: Mennyire bizonyult nehéznek a feladat, hogy megtaláld azokat az embereket, akik ennek a közösségnek a stabil alapját képezik? Mivel sikerült motiválni őket, hogy újra és újra összegyűljenek és az idő előrehaladtával ne essen szét ez a klub?

SZ. I.: Az előző években már volt egy működő asszonykórusunk, aminek én is tagja voltam. A Szátoki Nyugdíjas Klub részben ennek a tagjaiból áll, így ismertem őket közelebbről, személyesen is. Tudtam, ki az, aki nyitottabb közösségi feladatok elvégzésére, és ki az, akin menet közben láttam, hogy ő szívesen vállalna vezető szerepet. Itt ki kell emelnem Balszik Istvánné Anikó nevét – mint említettem, ő a nyugdíjasklub vezetője is – aki élete során kiemelkedő odaadással vett részt eddig is mindig a falu közösségi munkájában. Próbáltuk minél színesebbé tenni a klubéletünket. A találkozóinkat általában gyógytornával kezdjük, amit Kaliczkáné Erzsike vezet. Sokszor szervezek vetélkedőket, közös sütögetést, palacsintázást, lángosozást. Járunk kirándulni, színházba. Hajókiránduláson is részt vettünk már, meglátogattuk a Fővárosi Állat- és Növénykertet, a Fővárosi Nagycirkusz előadását, a Lurdy Házban nótaesten vettünk részt. Mindig megünnepeljük a nőnapot és anyák napját a klubban. Névnapokat tartunk, volt évzáró búcsúztatónk is. Közös fellépéseink is felejthetetlenek. Igyekszem minél változatosabbá tenni a klubéletünket, s ennek eredményeként úgy látom, hogy szívesen is jönnek a tagok, és egyre erősebb, összetartóbb közösség formálódott belőlük.

K. CS.: A klub tagjaiból időközben megalakult egy kórus, akik nem csak a helyi rendezvényeken képviseltetik magukat, hanem több környező településen is felléptek már, sőt a határon túlra is eljutottak. Beszélgetésünk közben is jókedvűen nótáztak, majd büszkén mesélték, hogy milyen sok helyre hívják szerepelni őket. Te végigkísérted az útjukat – mit gondolsz, milyen élményeket adott és ad mindez a tagoknak?

SZ. I.: Mivel adott volt az előzőleg alakult asszonykórus jelenléte, ezért felmerült, hogy ezt kibővítsük klubunk többi tagjával is, és megalakítjuk a Szátoki Nyugdíjas Klub hagyományörzőinek kórusát. Szerettünk volna minél színvonalasabban énekelni, ezért felmerült, hogy kellene egy szakmai vezető (énektanár), aki segíthetné törekvésünket. Ezt a feladatot Csiki Gáborné Brigitta vállalta el. Brigit és családját a Múzsza Művészeti Fesztivál egyik elődöntőjén ismertem meg. Lenyűgözött egyéniségük és tehetségük, ezért még ott megegyeztünk vele, hogy foglalkozik kórusunk énektanításával. Fellépéseink Brigit vezetésével folynak, aki gyakran hegedül és énekprodukciónal is szerepet vállal a műsorainkon. A kedves férje, Csiki Gábor pedig táncudásával

kápráztatja el közönségünket. Felléptünk már többek között Rétságon a Nyugdíjas Találkozóon, Kiscesten az idősek napján, vendégeskedtünk Óváron (testvértelepülésünk), a Nógrád Szívében elnevezésű folklórfesztiválon. Ha hívnak, nagyon szívesen megyünk megosztani népdalainkat a közönséggel. Fellépésünkről mindig rengeteg élménnyel gazdagodva térünk haza. Új emberi kapcsolatok, barátságok alakulnak, megtapasztaljuk, hogy milyen szeretettel fogadnak, megoszthatjuk tapasztalatainkat más kórusokkal, értékeljük, hogy a produkciónk során mi sikerült jól vagy kevésbé jól, ezáltal a fejlődés lehetősége nyitott számunkra.

K. CS.: Találkozásunk alkalmából többen is magukra öltötték a szátoki népviseletet. Volt alkalmam megcsodálni az öltözet fontos részét képező kendőt, amiről hamar kiderült, hogy kötésének mozzanatait csupán egy ember ismeri a településen. Egyből felöltött bennem a gondolat, hogy hogyan lehetne ezt megőrizni az utókor számára. Ennek kapcsán szóba került a helyi értéktár létrehozása, ahol az ilyen és ehhez hasonló tárgyi és szellemi értékeket is bemutatnák. Mit gondolsz, mennyire segítene ez abban, hogy még több embert bevonzzatok ebbe a körbe és tovább élénkítsétek a kulturális életet Szátokon?

SZ. I.: Az egyéves munkám alatt folyamatosan érlelődik bennünk az értéktárunk létrehozásának mikéntje. Gyakran látogatok el munkám során idős emberekhez, akik mesélnek a régmúlt világról, kultúrájáról. Fényképeket nézegetünk, régi szátoki ünnepnapokat és megünnepelésüket elevenítjük fel. Terveink között szerepel Szátok

Fotók: Vargáné Fidel Ágota

értéktárának bemutatása, amit elképzeléseink szerint a Szátokról elvándoroltak megszólításával, „hazacsábításával” tennék még különlegesebbé és felejthetlenebbé. Ezzel Szátok kulturális életét fellendíthetnék és a meglévő értékeinket továbbadhatnánk az utókor számára, amit nagyon fontos feladatunknak tartunk. Reményeink szerint ez még több helyi embert szólítana meg és vonzana ebbe a szép kis közösségbe azért, hogy együtt munkálkodnánk és ötletelnék az értékeink feltárásán és bemutatásán.

K. CS.: Hogyan látod a Nyugdíjas klub és kórus jövőjét? Ha egy újabb év múlva újra összejövünk egy beszélgetésre, miről szeretnétek majd beszámolni?

SZ. I.: Mi jelenleg a falunak egy stabil közössége vagyunk. Szeretnénk, ha más típusú közösségek is létrejönnének a mi példánkra, ami lefedi falunk kulturális életét. Szeretnénk példát mutatni a fiataloknak és azoknak a faluban élő embereknek, akik a falu életében még nem elég tevékenyek. Mindenképp biztató jel, hogy a faluban élő romák is egyre kezdeményezőbbek, és tudatosabban figyelnek a kulturális hagyományaik ápolására. Tudjuk, hogy falunk teljes kulturális-közösségi újrászerveződéséhez több kialakult, működő közösségre volna szükség. A falunknak több neves személyisége is volt, van: tanító, orvos, zenész, festő, focista, vadászpilóta, világbajnok íjász, sokszoros érmes galambász, bűvész. Ők munkájukkal, pályafutásukkal és sikereikkel mind-mind öregbítették kis falucskánk hírnevét, az ő példájukat szeretnénk követni. A nyugdíjas-klubbal sok tervünk van a jövőt illetően: folyamatban van hazánk gyógyfürdőinek meglátogatása, júliusban ismét részt venni a Nótás Sétahajó kirándu-

láson, tervezzük a kórustagok részére az egységes fellépő viselet varratását, szeretnénk az általunk ismert népdalokat összegyűjteni, és rendszerezni, folyamatosan új dalokat tanulni. Ha egy év múlva találkozunk, szeretnénk beszámolni azokról az élményeinkről, amelyeket a fent említett közös programjainkon szereztünk, közös céljaink megvalósításával értünk el.

K. CS.: Azt gondolom, hogy a tagok lelkesedésén túl nagyon fontos, hogy az önkormányzat támogatást nyújt a klub működéséhez, de a siker nagy részben tulajdonítható neked is, hiszen a kulturális közfoglalkoztatás keretein belül nagyon jól építed és fejlesztetted ezt a közösséget. A program harmadik üteméhez csatlakoztál, hogyan élted meg az elmúlt évet közösségi munkásként?

SZ. I.: Az önkormányzat támogat minket a kezdeményezéseinkben. Számára is fontos, hogy olyan közösségek alakuljanak ki a faluban, amikre támaszkodni lehet a jelenben és a jövőben is. Közösségi munkásként úgy gondolom, hogy sikerült egy jól működő, támogató munkakapcsolatot kialakítanom az önkormányzattal – a partnerszervezettel –, és végig nagyfokú segí-

tőkészséget tapasztalhattam részükről. Ezt a segítő hozzáállást klubunk örömmel viszonzta az önkormányzat által szervezett programok, rendezvények lebonyolításában való közreműködéssel. Az önkormányzat részéről nagy segítség számunkra a kultúrházi terem biztosítása találkozóinkhoz, a falubusz rendelkezésünkre bocsátása, amikor fellépni vagy kirándulni megyünk, vagy éppen adományokat szállítunk vele. A polgármester – pedagógus lévén – tanácsokkal lát el minket, személyes részvételével is támogatja a programjainkat, erősíti munkánkat. Remélem, hogy az előttünk álló IV. Kulturális Közfoglalkoztatási Programban is hasonlóan szép sikereket érünk el, és az elmúlt egy év alatt útjára indított elképzeléseink, törekvéseink kiteljesedhetnek, tovább fejlődhetnek majd. Bízom benne, hogy sikerül megőrizni és kibővíteni ezt az aprócska közösséget, ezzel példát teremtve mások előtt is, hogy egy ennyire kis településen, számos nehézség ellenére is élhet és virágozhat a kultúra, ha létezik összefogás és lelkesedés iránta.

Mai, rohanó világunkban talán különösen példaértékű, hogy van Nógrád megye szívében egy kis falu, egy kis közösség, ahol az ide érkezőt nótaszóval és mosollyal fogadják és befogadják. Itt a találkozás öröme, a kulturális és helyi értékek őrzése és az összetartozás a tápanyag, ami szellemi frissességet biztosít a helyi nyugdíjasoknak, s folyamatos fejlődésre készíteti őket. Az ősz helyett a tavaszra gondolnak, az arcukon a ráncok nem az öregkor, hanem a nevetés nyomai, amikor egy-egy szép, közös emléket idéznek fel a klubdelutánon.

SZABÓ IZABELLA (sz. 1974, Balassagyarmat) A középiskolai tanulmányait Balassagyarmaton folytatta a Szántó Kovács János Egészségügyi Szakközépiskolában, itt érettségizett. Ezt követően a Szent-Györgyi Albert Egészségügyi Szakközépiskolában technikai képzést végzett, mint felnőtt szakápoló. 2003-ban fodrász képesítést szerzett és fodrásként dolgozott. Közösségi munkásként vett részt a III. Kulturális Közfoglalkoztatási Programban, Szátok Község Önkormányzata volt a fogadószervezete. Szátoki lakosként gyermekora óta kivette a részét a falu közösségi életében. A település rendezvényeinek szervezésében, kivitelezésében vállalt részt.

KOVÁCS CSILLA (sz. 1990, Budapest) a balassagyarmati Balassi Bálint Gimnázium tanulójaként érettségizett, majd a Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskolán végzett Reklámszervező szakmenedzser szakon. Az elmúlt évek alatt volt alkalma kamatoztatni tudását mind üzleti, mind kommunikációs vonalon. 2014-ben közösségi munkásként csatlakozott a II. Kulturális Közfoglalkoztatási Programhoz, majd 2015-től közösségi koordinátor Nógrád megyében, a rétsági járásban.